

Simon van Capelweg 109, Noorden (gemeente Nieuwkoop)

Een Bureauonderzoek en Inventariserend Veldonderzoek in de vorm van een verkennend booronderzoek

R.M. van der Zee

Colofon

ADC Rapport 3994

Simon van Capelweg 109, Noorden (gemeente Nieuwkoop)

Een Bureauonderzoek en Inventariserend Veldonderzoek in de vorm van een verkennend booronderzoek

Auteur: R.M. van der Zee

In opdracht van: De heer C. de Jong

© ADC ArcheoProjecten, Amersfoort, 13 november 2015

Foto's en tekeningen: ADC ArcheoProjecten, tenzij anders vermeld

Status onderzoek: concept

Niets uit deze uitgave mag worden vermenigvuldigd en/of openbaar gemaakt worden door middel van druk, fotokopie of op welke wijze dan ook zonder voorafgaande schriftelijke toestemming van de uitgevers.

ADC ArcheoProjecten aanvaardt geen aansprakelijkheid voor eventuele schade voortvloeiend uit de toepassing van de adviezen of het gebruik van de resultaten van dit onderzoek.

Autorisatie:

E. Jacobs

ISSN 1875-1067

ADC ArcheoProjecten

Postbus 1513

3800 BM Amersfoort

Tel 033-299 81 81

Fax 033-299 81 80

Email info@archeologie.nl

Inhoudsopgave

Samenvatting	4
1 Inleiding en administratieve gegevens	6
2 Bureauonderzoek	7
2.1 Doelstelling en vraagstelling	7
2.2 Methodiek	7
2.3 Resultaten	8
2.4 Gespecificeerde verwachting en conclusie	12
3 Inventariserend Veldonderzoek (IVO-O)	13
3.1 Plan van Aanpak	13
3.2 Resultaten Inventariserend Veldonderzoek (IVO-O)	14
3.3 Conclusies	15
4 Aanbeveling	16
Literatuur	16
Geraadpleegde websites	16
Lijst van afbeeldingen en tabellen	17
 Bijlage 1 Boorgegevens	

Samenvatting

In opdracht van de heer C. de Jong heeft ADC ArcheoProjecten in oktober en november 2015 een bureauonderzoek en Inventariserend Veldonderzoek uitgevoerd op de locatie Simon van Capelweg 109 in Noorden, gemeente Nieuwkoop. Aanleiding is de aanvraag van een omgevingsvergunning ten behoeve van de herbouw van een pand.

Op basis van het bureauonderzoek is een gespecificeerde verwachting opgesteld. Hieruit komt naar voren dat het plangebied tot de Late Middeleeuwen was gelegen in een uitgestrekt veenmoeras, waar zeer natte omstandigheden heersten. Vermoedelijk was het gebied vanwege het ontbreken van grote rivieren slecht toegankelijk. Aangenomen moet worden dat het gebied niet of slechts zeer spaarzaam door de mens werd bezocht. De kans op archeologische vindplaatsen uit de perioden voorafgaand aan de Late Middeleeuwen wordt daarom zeer klein geacht.

Vanaf de Late Middeleeuwen werd de veenmoerassen op grote schaal ontgonnen en in gebruik genomen voor de landbouw. De 'Voorwech', de voorloper van de huidige Simon van Capelweg, fungeerde hierbij als ontginningsas. Later werd het veen op grote schaal afgegraven ten behoeve van de turfwinning. Omdat ter plaatse van de ontginningsas de bewoning was geconcentreerd, bleef het veen in deze zone echter gespaard. Oude kaarten tonen aan dat reeds in het begin van de 19^e eeuw in het plangebied bebouwing, vermoedelijk een boerderij, aanwezig was.

Op grond van de historische ontwikkeling van het gebied moet in het plangebied rekening worden gehouden met ontginningssporen alsook funderingsresten, die verband houden met de in het verleden aanwezige boerderij. Daarnaast moet rekening worden gehouden met de aanwezigheid van erfophogingen waarin zich allerlei vondsten, zoals fragmenten baksteen, aardewerk en glas bevinden. Bij de aanleg van een kelder in het oostelijk deel van het plangebied en sloop en nieuwbouw is het aannemelijk dat reeds delen van de vindplaats zijn vernietigd.

Teneinde deze verwachting te toetsen en aan te vullen is in het plangebied een verkennend booronderzoek uitgevoerd. Het booronderzoek wijst uit dat de natuurlijke ondergrond van het plangebied uit mineraalarm bos- en rietveen (Hollandveen Laagpakket binnen de Formatie van Nieuwkoop) bestaat. Dit veen gaat naar boven toe over in een 90 cm dik veraard veenpakket. De top van dit niveau bevindt zich op 125 à 60 cm –mv (circa 2,15 – 1,50 m – NAP). Het voorkomen van zandkorrels, kleibrokken en puinresten in dit veen duidt op antropogene bewerking.

In het veraarde veenpakket moet rekening worden gehouden met ontginningsssporen alsook sporen en vondsten die verband houden met de boerderij die in het plangebied heeft gestaan. Ter plaatse van de ingegraven funderingen en kelder worden evenwel geen intacte resten meer verwacht.

Het verwijderen van de oude funderingen en de aanleg van funderingssleuven voor de nieuwbouw zal weliswaar gepaard gaan met een vrij beperkte bodemverstoring, maar zal wel leiden tot (verdere) aantasting van de vindplaats. Om van deze vindplaats de gegevens te kunnen documenteren en het materiaal veilig te stellen, adviseert ADC ArcheoProjecten om in het plangebied tijdens de grondzaamheden in een archeologische begeleiding te voorzien, om daarmee informatie te behouden die van belang is voor kennisvorming over het verleden. De archeologische begeleiding dient hetzelfde doel als een opgraving (AB/Opgraven). Dit betekent dat bij de civiele werkzaamheden aangetroffen vondsten of archeologische sporen worden geregi-streerd en, in zover de werkzaam-heden dat toelaten, worden ge-documenteerd. De exacte invulling van de werkzaamheden dient te worden vastgelegd in een door de bevoegde overheid goed te keuren Programma van Eisen (PvE).

Wij wijzen u erop dat de bevoegde overheid op basis van dit rapport een selectiebesluit neemt. De mogelijkheid bestaat dat dit selectiebesluit afwijkt van het door ons opgestelde advies.

Tabel 1. Overzicht van de verschillende (pre)historische perioden.

Periode	Afkorting	Tijd in jaren
Nieuwe tijd	NT	1500 - heden
Middeleeuwen:	XME	450 – 1500 na Chr.
Late Middeleeuwen	LME	1050 - 1500 na Chr.
Vroege Middeleeuwen	VME	450 - 1050 na Chr.
Romeinse tijd:	ROM	12 voor Chr. – 450 na Chr.
Laat-Romeinse tijd	ROML	270 - 450 na Chr.
Midden-Romeinse tijd	ROMM	70 - 270 na Chr.
Vroeg-Romeinse tijd	ROMV	12 voor Chr. - 70 na Chr.
IJzertijd:	IJZ	800 – 12 voor Chr.
Late IJzertijd	IJZL	250 - 12 voor Chr.
Midden-IJzertijd	IJZM	500 - 250 voor Chr.
Vroege IJzertijd	IJZV	800 - 500 voor Chr.
Bronstijd:	BRONS	2000 - 800 voor Chr.
Late Bronstijd	BRONSL	1100 - 800 voor Chr.
Midden-Bronstijd	BRONSM	1800 - 1100 voor Chr.
Vroege Bronstijd	BRONSV	2000 - 1800 voor Chr.
Neolithicum (Jonge Steentijd):	NEO	5300 – 2000 voor Chr.
Laat-Neolithicum	NEOL	2850 - 2000 voor Chr.
Midden-Neolithicum	NEOM	4200 - 2850 voor Chr.
Vroeg-Neolithicum	NEOV	5300 - 4200 voor Chr.
Mesolithicum (Midden-Steentijd):	MESO	8800 – 4900 voor Chr.
Laat-Mesolithicum	MESOL	6450 - 4900 voor Chr.
Midden-Mesolithicum	MESOM	7100 - 6450 voor Chr.
Vroeg-Mesolithicum	MESOV	8800 - 7100 voor Chr.
Paleolithicum (Oude Steentijd):	PALEO	tot 8800 voor Chr.
Laat-Paleolithicum	PALEOL	35.000 - 8800 voor Chr.
Midden-Paleolithicum	PALEOM	300.000 – 35.000 voor Chr.
Vroeg-Paleolithicum	PALEOV	tot 300.000 voor Chr.

Bron: Archeologisch Basis Register 1992

1 Inleiding en administratieve gegevens

In opdracht van de heer C. de Jong heeft ADC ArcheoProjecten in oktober en november 2015 een bureauonderzoek en Inventariserend Veldonderzoek uitgevoerd op de locatie Simon van Capelweg 109 in Noorden, gemeente Nieuwkoop (afb. 1 en 2). Aanleiding is de aanvraag van een omgevingsvergunning ten behoeve van de herbouw van een pand.

Op grond van de Wet op de archeologische monumentenzorg, die onderdeel uitmaakt van de Monumentenwet, moeten archeologische (verwachtings)waarden gewaarborgd zijn in het bestemmingsplan. In het vigerende bestemmingsplan 'Noorden, Woerdens Verlaat en Vrouwenakker', dat op 30 mei 2013 door de gemeente Nieuwkoop is vastgesteld, heeft het plangebied de dubbelbestemming Waarde Archeologie 1.¹ Dit betreft een gebied met een hoge archeologische verwachtingswaarde. Volgens de in 2010 vastgestelde Erfgoedverordening² geldt een onderzoeksplicht voor bodemingrepen groter dan 100 m² en dieper dan 50 cm beneden maaiveld.

Ten behoeve van het verkrijgen van een omgevingsvergunning dient de initiatiefnemer een rapport te overleggen waarin naar oordeel van de bevoegde overheid de archeologische waarde van het plangebied voldoende is vastgesteld. In het kader van dit proces heeft het in dit rapport beschreven onderzoek plaatsgevonden.

In Nederland dient het vaststellen van de archeologische waarde van een plangebied te gebeuren op grond van de Kwaliteitsnorm Nederlandse Archeologie (KNA versie 3.3).³ Gemeenten kunnen hierop aanvullende uitvoeringskaders vaststellen. De gemeente Nieuwkoop heeft voor zover bekend echter geen aanvullende uitvoeringskaders vastgesteld voor het uitvoeren van archeologisch vooronderzoek, noch zijn deze voor dit project afzonderlijk opgesteld. Dit onderzoek is dus gebaseerd op de algemene criteria die in de KNA staan geformuleerd.

De volgende administratieve gegevens zijn van toepassing:

Oprachtgever:	De heer C. de Jong p/a Chrysantstraat 17 2431 XG Noorden Tel.: 06 216 283 27 E-mail: Coen@leeuwtje-noorden.nl
Fasen AMZ-cyclus:	Bureauonderzoek en Inventariserend Veldonderzoek in de vorm van een verkennend booronderzoek
Aanleiding:	herbouw pand
Locatie:	Simon van Capelweg 109
Plaats:	Noorden
Gemeente:	Nieuwkoop
Provincie:	Zuid-Holland
Kadastrale gegevens:	gemeente Nieuwkoop sectie A nummer 6451 en 7138
Kaartblad:	31B (1:25.000)
Oppervlakte plangebied	373 m ²
Coördinaten:	NW: 116.529 / 464.186 ZO: 116.545 / 464.162 ZW: 116.529 / 464.160 NO: 116.541 / 464.187
Bevoegde overheid met contactgegevens:	Gemeente Nieuwkoop Postbus 1 2460 AA Ter Aar Tel.: 14 0172

¹ http://www.ruimtelijkeplannen.nl/documents/NL.IMRO.0569.bpNOWVVnowovervrak-va01/t_NL.IMRO.0569.bpNOWVVnowovervrak-va01_index.pdf

² http://decentrale.regelgeving.overheid.nl/cvdr/xhtmloutput/historie/Nieuwkoop/106173/106173_1.html

³ SIKB 2013.

Deskundige namens de bevoegde overheid met contactgegevens:	E-mail: info@nieuwkoop.nl Mw. J.M. van Zwienen Omgevingsdienst West-Holland Tel.: 071 – 408 33 25 E-mail: J.vanZwienen@odwh.nl
ARCHIS-onderzoeksmeldingsnummer (CIS-code):	nog aan te vragen
ADC-projectcode:	4170736
Auteur:	R.M. van der Zee
Projectmedewerker(s):	n.v.t.
Autorisatie:	E. Jacobs
Periode van uitvoering:	oktober en november 2015
Beheer en plaats documentatie:	ADC ArcheoProjecten bv, Amersfoort
Beheer en plaats digitale documentatie (e-depot):	http://dx.doi.org/10.5072/dans-xfz-9kfw

2 Bureauonderzoek

2.1 Doelstelling en vraagstelling

Het bureauonderzoek vormt de eerste stap in het vaststellen van de archeologische waarde van het gebied. Het doel van bureauonderzoek is het aan de hand van schriftelijke bronnen verwerven van informatie over bekende en/of verwachte archeologische waarden in het plangebied, om daarmee te komen tot een gespecificeerde, archeologische verwachting.

Voor het bureauonderzoek zijn de volgende onderzoeksvragen opgesteld:

- Zijn mogelijk archeologische waarden in het plangebied aanwezig, en zo ja, wat is de specifieke archeologische verwachting?
- Is het plangebied voldoende onderzocht en zo nee, welke vorm van nader archeologisch onderzoek kan worden geadviseerd?

2.2 Methodiek

Het onderzoek is uitgevoerd conform de Kwaliteitsnorm Nederlandse Archeologie (KNA), versie 3.3 Landbodems, protocol 4002 Bureauonderzoek.

Het bureauonderzoek bestaat uit de volgende elf processtappen:

1. Afbakenen plan- en onderzoeksgebied en vaststellen consequenties van mogelijk toekomstig gebruik;
2. Aanmelden onderzoek bij Archis;
3. Vermelden (en toepassen) overheidsbeleid;
4. Beschrijven huidig gebruik;
5. Beschrijven historische situatie en mogelijke verstoringen;
6. Beschrijven mogelijke aanwezigheid bouwhistorische waarden in de ondergrond;
7. Beschrijven bekende archeologische en aardwetenschappelijke waarden;
8. Opstellen gespecificeerde verwachting;
9. Opstellen standaardrapport bureauonderzoek;
10. Afmelden onderzoek bij Archis: overdracht onderzoeksgegevens;
11. Aanleveren digitale gegevens bij e-Depot.

De processtappen 1 tot en met 7 leveren gegevens op basis waarvan processtap 8, de gespecificeerde verwachting wordt opgesteld. De gespecificeerde verwachting kan worden beschouwd als een belangrijke conclusie van het bureauonderzoek, omdat hierin wordt aangegeven of, en zo ja, welke archeologische waarden worden verwacht, indien relevant weergegeven op een kaart.

De resultaten van processtappen 1 tot en met 8 worden behandeld in de paragrafen 3.1 tot en met 3.5. Processtap 9 resulteert in het voorliggende rapport. De processtappen 10 en 11 hebben

betrekking op het voor derden openbaar maken van de resultaten van het bureauonderzoek bij onder meer Archis en het e-Depot.

De beschrijving van de historische en aardwetenschappelijke informatie is gebaseerd op het volgende bronmateriaal:

- Kaart van Jan Pieterszoon Dou (1631)
- Kaart van M. Bolstra (1746)
- Kaart van J. de Sauvage (1788)
- Kadastrale minuut uit 1832
- Topografische Militaire Kaart (veldminuut) Bodegrave
- Bonnekaarten uit 1874, 1881, 1894, 1900 en 1923
- Topografische kaarten uit 1949, 1959, 1969, 1981, 1988 en 1992
- Geologische overzichtskaart van Nederland 1:600.000
- Geomorfologische kaart van Nederland 1:50.000
- Bodemkaart van Nederland 1:50.000
- Recente luchtfoto's (Google Earth)
- AHN-beelden
- Cultuurhistorische Hoofdstructuur (CHS) van de provincie Zuid-Holland
- Archeologische Monumentenkaart (AMK)
- Archeologisch Informatiesysteem (ARCHIS)
- Diverse literatuur en websites

2.3 Resultaten

2.3.1 Afbakening plan- en onderzoeksgebied, beschrijving huidig gebruik en vaststellen van de consequenties van het mogelijk toekomstige gebruik

Het plangebied is gelegen binnen de bebouwde kom van Noorden en maakt deel uit van het bewoningslint langs de Simon van Capelweg (afb. 1 en 2). Het betreft de percelen die kadastraal geregistreerd zijn als 'gemeente Nieuwkoop sectie nummer 6451' en 'gemeente Nieuwkoop sectie nummer 7138'. De locatie wordt aan de westzijde begrensd door een perceel met een woonhuis, aan de oostzijde door een parkeerterrein, aan de noordzijde door een watergang (en aan de zuidzijde door de openbare weg (Simon van Capelweg). De oppervlakte bedraagt 373 m².

Momenteel ligt het terrein braak (afb. 3). Het recent aanwezige pand, waarin vanaf 1992 Café 't Leeuwkje gevestigd was, is na een brand op 4 september 2015 gesloopt, alleen delen van de fundering, de betonvloer en de kelder zijn nog aanwezig. De kelder bevindt zich in het oostelijk deel van het plangebied, onder het voormalige terras, en heeft een oppervlakte van circa 50 m² (5x10 meter).

In oktober 2015 is in het plangebied een verkennend bodemonderzoek uitgevoerd met als doel het vastleggen van de milieuhygiënische bodemkwaliteit en het beoordelen of de bodem geschikt is voor de (beoogde) bestemming.⁴ De locatie werd aangemerkt als verdacht voor het voorkomen van zware metalen en/of PAK. Voor het voorkomen van andere verontreinigingen werd de onderzoekslocatie aangemerkt als onverdacht. Het bodemonderzoek heeft deze hypothese grotendeels bevestigd. De aangetoonde lichte verhogingen vormen geen aanleiding tot het uitvoeren van een nader bodemonderzoek. De matige verhoging aan barium is niet te relateren aan een duidelijke antropogene bron. Nader onderzoek werd niet noodzakelijk geacht. De bodemkwaliteit vormde volgens de uitvoerders van het onderzoek geen belemmeringen voor de beoogde bestemming en de afgifte van een omgevingsvergunning (bouw).

In het kader van het onderzoek zijn gegevens met betrekking tot de aanwezigheid van ondergrondse kabels en leidingen opgevraagd bij het KLIC.⁵ Uit de hierop ontvangen gegevens blijkt in het zuidoostelijk deel van het plangebied huisaansluitingen van nutsvoorzieningen aanwezig zijn.

⁴ Keuning 2015.

⁵ meldingsnummer 15G415884.

Van het plangebied zelf zijn onvoldoende archeologische en aardkundige gegevens beschikbaar om een uitspraak te kunnen doen over de archeologische verwachting. Daarom zijn tevens gegevens betrokken uit de directe omgeving, waarmee het onderzoeksgebied kan worden gedefinieerd als het bewoningslint langs de Simon van Capelweg binnen een straal van circa 500 m rondom het plangebied. De begrenzing van deze zone is gebaseerd op het gegeven dat hierbinnen sprake is van voldoende informatie om een uitspraak te doen over de archeologische verwachting die representatief is voor het plangebied.

In het plangebied zijn de volgende ingrepen gepland (afb. 4)⁶:

Aard ingreep:	herbouw pand met horecabestemming op de begane grond (restaurant) en woonbestemming op de eerste verdieping (appartement)
Wijze fundering:	op palen
Onderkeldering:	De huidige kelder zal worden gehandhaafd.
Diepte bodemverstoring:	circa 80 cm -mv
Oppervlakte bodemverstoring:	niet bekend
Verwachte wijziging grondwaterstand:	mogelijk tijdelijk
Toekomstige ligging boven- en ondergrondse infrastructuur:	niet bekend
Toekomstige ligging verharding:	gehele buitenterrein

De consequentie van de voorgenomen ontwikkeling kan zijn dat eventuele aanwezige waardevolle archeologische resten in de ondergrond mogelijk worden aangetast.

2.3.2 Beschrijving van de aardwetenschappelijke waarden

De volgende aardwetenschappelijke informatie is bekend van het plangebied:

Bron	Informatie
Geologische overzichtskaart van Nederland 1:600.000 ⁷	Hollandveen Laagpakket. op Formatie van Naaldwijk, Laagpakket van Wormer; veen op zeeklei en –zand (kaartcode: Ni2)
Geomorfologische kaart van Nederland 1:50.000 ⁸	niet gekarteerd ('bebouwd')
Bodemkaart van Nederland 1:50.000 ⁹	bovenland (stroken)
Actueel Hoogtebestand Nederland (AHN) ¹⁰	circa 0,9 m -NAP

Geologie en geomorfologie

Het onderzoeksgebied maakt deel uit van het westelijk veengebied.¹¹ De grootschalige veengroei begon omstreeks 2000 voor Chr. als gevolg van het sluiten van de Hollandse kust. Tot halverwege het Holoceen, het huidige geologische tijdvak, werd de kustlijn gevormd door strandwallen, die onderbroken werd door zeegaten. Via de zeegaten had de zee toegang tot het erachter gelegen gebied en vond afzetting van klei- en zand plaats. Dit veranderde toen de strandwallen aaneengroeiden tot een aaneengesloten kustlijn. Hierdoor verdween de directe invloed van de zee op het achterland. Het milieu verzoette en de omstandigheden werden gunstig voor de groei van riet- en biezenvegetatie.¹² Doordat de ophoping van organisch materiaal groter was dan de afbraak, ontstond veen.

⁶ definitief ontwerp Marco Bruijnes architectenbureau d.d. 3 november 2015.

⁷ TNO 2006.

⁸ Stichting voor Bodemkartering & Rijks Geologische Dienst 1975.

⁹ Stichting voor Bodemkartering 1969a.

¹⁰ <http://www.ahn.nl/pagina/viewer.html>

¹¹ Berendsen 2008.

¹² Stichting voor Bodemkartering 1969b.

Vanaf de Vroege Middeleeuwen begon de mens steeds meer invloed uit te oefenen op het landschap. In die tijd, rond 800 na Chr., bestond het onderzoeksgebied grotendeels uit grote veenmoerassen doorsneden door veenriviertjes, zoals de Kromme Mijdrecht, de Grecht en de Meije. Later werd begonnen met de ontginning van het veenlandschap vanuit de hoger gelegen gronden langs deze natuurlijke wateren. Daar waar de natuurlijke veenwateren ontbraken werden vaak bevaarbare, afwateringen (kanalen) gegraven. Langs de veenwateren of de kanalen werden boerderijen gebouwd. Haaks op de zo ontstane ontginningsassen werden veel sloten gegraven in het veen, teneinde de ontwatering van het gebied te bevorderen en het beter geschikt te maken voor landbouw. Dit resulteerde in de vele parallelle sloten en een verkaveling bestaande uit smalle stroken land (strokenverkaveling). De regelmatige vorm van de strokenverkaveling werd veroorzaakt door een meer centrale leiding over het ontginningsproces door de graven van Holland en de bisschoppen van Utrecht, die aanspraak maakten op onontgonnen veengebieden en die aan groepen kolonisten ter ontginning uitgaven.

Op een zeker ogenblik ontstond er veel vraag naar brandstof in de vorm van turf, vooral vanuit de grote steden. Voor veel boeren werd het financieel interessant om hun land niet langer als landbouwgrond in gebruik te houden, maar dit aan te wenden ten behoeve van turfwinning. Hierdoor ontstonden in een groot deel van Holland plassen. Deze waren van elkaar gescheiden door de langgerekte ontginningsassen, bestaande uit (rest)veen, of bleef er een strook zogeheten 'bovenland' achter, zoals ter plaatse van het huidige Noorden. Omdat hierop de boerderijen gelegen waren, bleven deze assen gespaard voor de vervening.

Op sommige plekken waren reeds voor de ontginning meren aanwezig als gevolg van erosie van de oevers van de veenriviertjes. Als gevolg van veenontginning ontstonden nieuwe meren, zoals de nu nog aanwezige Nieuwkoopse Plassen. In de 17^e-19^e eeuw werden de meeste meren drooggelegd.

Bodem

Op de Bodemkaart van Nederland 1:50.000¹³ is het plangebied gelegen in een zone die is aangeduid als 'bovenland'. Dit betreft een strook waar het veen, in tegenstelling tot de aangrenzende droogmakerijen, nooit is afgegraven.¹⁴

2.3.3 Beschrijving van bekende archeologische waarden

Op de kaart Archeologische Waarden (1b) van de Cultuurhistorische Hoofdstructuur (CHS) van de provincie Zuid-Holland is het plangebied gelegen in een zone met een lage trefkans (afb. 5). Deze is gerelateerd aan de aanwezigheid van restveen. Hiervoor geldt een kleine kans op bewoningssporen vanaf de Middeleeuwen.

De gemeente Nieuwkoop heeft geen eigen archeologische waarden- en verwachtingskaart. Zij volgt in haar beleid de Cultuurhistorische Hoofdstructuur van provincie Zuid-Holland. Dit is vastgelegd in de Erfgoedverordening gemeente Nieuwkoop 2010.

Op de Archeologische Monumentenkaart (AMK) zijn in het plan- en onderzoeksgebied geen archeologische terreinen (monumenten) aangegeven (afb. 5).

Voor het omgeving van het plangebied zijn in Archis geen vondstmeldingen gedaan. Wel zijn enkele onderzoeksmeldingen en een waarneming gedaan. Deze worden in het onderstaande besproken.

Voor een terrein aan de Anemonenstraat, op circa 250 m ten oosten van het plangebied, is een bureauonderzoek uitgevoerd, gevolgd door een Inventariserend Veldonderzoek.¹⁵ Ten behoeve van de resultaten is het uitvoerende bureau benaderd. Hierop is tot dusver niet gereageerd.

¹³ Stichting voor Bodemkartering 1969a.

¹⁴ Stichting voor Bodemkartering 1969b.

¹⁵ onderzoeksmelding 26.384.

Voor het Vlietpark, op circa 125 m ten zuidoosten van het plangebied, is een Inventariserend Veldonderzoek in de vorm van een booronderzoek uitgevoerd.¹⁶ Uit het onderzoek blijkt dat het plangebied deel uitmaakt van een in de 13^e of 14^e eeuw ontgonnen (niet afgegraven) veenlandschap. Tot aan de realisatie van de huidige bebouwing was de locatie vermoedelijk in gebruik als weiland.

Uit het booronderzoek veldonderzoek blijkt dat het natuurlijke veen te vinden is op een diepte van 130 tot 260 cm — mv. Dit veen wordt afgedekt door pakket zandig veen, dat werd geïnterpreteerd als een opgebracht pakket. Op basis van het aangetroffen aardewerkmateriaal¹⁷ werd het pakket als 18^e eeuws gedateerd. Het opgebrachte veenpakket werd plaatselijk afgedekt door een 50 tot 60 cm dik zandlichaam, dat in 1953 is aangebracht ten behoeve van de bouw van het Vlietpark. Op grond van de bodemopbouw, het aangetroffen vondstmateriaal en het ontbreken van bebouwing in het plangebied op landkaarten uit de 18^e tot en met de 20^e eeuw werd aangenomen dat er in het plangebied een geringe kans is op het aantreffen van archeologische resten. Eventuele resten zullen waarschijnlijk alleen bestaan uit losse vondsten uit gestort materiaal of uit gedempte greppels en afvalkuilen. Nader onderzoek werd niet noodzakelijk geacht.

Voor het bewoningslint langs de Voorweg, dat zich op circa 300 m ten oosten van het plangebied uitstrekt, is een bureauonderzoek opgesteld.¹⁸ De aanleiding van het onderzoek vormde de toekomstige herinrichting in het kade van de Ruimte voor Ruimteregeling. Op basis Aan het gebied werd een (middel)hoge verwachting voor resten uit de periode Late Middeleeuwen (in elk geval vanaf de 11^e eeuw) tot en met de Nieuwe tijd toegekend.¹⁹ Over de intactheid van eventuele resten konden geen uitspraken worden gedaan. Geadviseerd werd voorafgaand aan bouwwerkzaamheden de onderhavige terreindelen te onderzoeken door middel van een booronderzoek.

2.3.4 Beschrijving van de historische situatie, mogelijke verstoringen en bouwhistorische waarden

De historische situatie is op verschillende kaarten als volgt:

Bron	Jaartal	Historische situatie
Kaart van Jan Pieterszoon Dou (afb. 6) ²⁰	1631	
Kaart van M. Bolstra (afb. 7) ²¹	1746	
Kaart van J. de Sauvage (afb. 8) ²²	1788	
Kadastrale minuut (afb. 9) ²³	1813-32	perceel 61: 'huis en erf'
Topografische militaire kaart (veldminuut) ²⁴	1849	bebouwing (boerderij?)
Bonnekaart (afb. 10) ²⁵	1874	Idem
Bonnekaart ²⁶	1881	Idem
Bonnekaart ²⁷	1894	Idem
Bonnekaart ²⁸	1900	Idem
Bonnekaart ²⁹	1923	Idem
Topografische kaart ³⁰	1949	Idem

¹⁶ onderzoeksmelding 32.323.

¹⁷ waarneming 424.304.

¹⁸ onderzoeksmelding 2479665100 (Archis2: 66.221).

¹⁹ Van Dijk (concept).

²⁰ <http://www.watwaswaar.nl>

²¹ <http://www.watwaswaar.nl>

²² <http://www.watwaswaar.nl>

²³ Kadaster 1813-32.

²⁴ Rodi de Loo 1849.

²⁵ Bureau Militaire Verkenningen 1874.

²⁶ Bureau Militaire Verkenningen 1881.

²⁷ Bureau Militaire Verkenningen 1894.

²⁸ Bureau Militaire Verkenningen 1900.

²⁹ Bureau Militaire Verkenningen 1923.

³⁰ Kadaster 1949.

Bron	Jaartal	Historische situatie
Topografische kaart ³¹	1959	Idem
Topografische kaart ³²	1969	Idem
Topografische kaart ³³	1981	Idem
Topografische kaart ³⁴	1988	Idem
Topografische kaart ³⁵	1992	Idem

Historie

De historie van het huidige dorp Noorden gaat terug tot in de Late Middeleeuwen. In de 14^e eeuw komt de plaatsnaam in documenten voor. In 1883 krijgt het lintdorp Noorden eindelijk een echte kerk; de neogotische Sint-Martinuskerk, die zich ten zuiden van het plangebied (aan de overzijde van de weg) bevindt. Hiervoor had Noorden zich moeten behelpen met een 'schuilkerk'.

Tot 1911 verdienden Noordenaren hun kost met riet snijden, turf steken en dergelijke. Later legde men zich vooral toe op tuinbouw.

Oude kaarten

Op de oudst geraadpleegde kaarten, de kaart van Jan Pieterszoon Dou uit 1631 en de kaart van M. Bolstra uit 1746 is Noorden weergegeven als een doorgaande weg met verspreide lintbebouwing (afb. 6 en 7). Of ter plaatse van het plangebied bebouwing aanwezig is, kan vanwege de geringe detaillering van de genoemde kaarten niet vastgesteld worden. Op de kaart van J. de Sauvage uit 1788 is alleen een kerk weergegeven (afb. 8). Vermoedelijk is de overige bebouwing weggelaten.

Het minuutplan van de gemeente Nieuwkoop uit 1813-32³⁶ geeft wel uitsluitsel over de aanwezigheid van bebouwing (afb. 9). Op deze kadaasterkaart is op het perceel dat het onderhavige plangebied beslaat een woonhuis weergegeven. In de Oorspronkelijk Aanwijzende Tafel (OAT) wordt het perceel omschreven als 'huis en erf'. Ook op latere kaarten, zoals de topografische militaire kaart (veldminuut) uit 1849³⁷, de Bonnekaarten uit 1874, 1881, 1894, 1900 en 1923³⁸ en de topografische kaarten uit 1949, 1959, 1969, 1981, 1988 en 1992³⁹ is het plangebied bebouwd (afb. 10). Of de bebouwing gedurende de periode ongewijzigd blijft of dat er sprake is van herbouw kan vanwege de schaalgrootte niet bepaald worden. Uit de gebouwendatabase⁴⁰ blijkt dat de bebouwing, die voor de recente sloopwerkzaamheden in het plangebied aanwezig was, uit 1925 dateert.⁴¹ Dit betekent dat de bebouwing zoals afgebeeld op de 19^e eeuwse kaarten niet meer aanwezig was.

2.4 Gespecificeerde verwachting en conclusie

De eerste, voor het bureauonderzoek opgestelde onderzoeksvraag "Zijn mogelijk archeologische waarden in het plangebied aanwezig, en zo ja, wat is de specifieke archeologische verwachting?" kan als volgt worden beantwoord:

Tot de Late Middeleeuwen was het plangebied gelegen in een uitgestrekt veenmoeras, waar zeer natte omstandigheden heersten. Vermoedelijk was het gebied vanwege het ontbreken van grote rivieren slecht toegankelijk. Aangenomen moet worden dat het gebied niet of slechts zeer

³¹ Kadaster 1959.

³² Kadaster 1969.

³³ Kadaster 1981.

³⁴ Kadaster 1988.

³⁵ Kadaster 1992.

³⁶ Kadaster 1813-32

³⁷ Rodi de Loo 1849.

³⁸ Bureau Militaire Verkenningen, 1874, 1881, 1894, 1900, 1923.

³⁹ Kadaster 1949, 1959, 1969, 1981, 1988, 1992.

⁴⁰ <http://code.waag.org/buildings/#51.9813,5.0813,16>

⁴¹ <http://code.waag.org/buildings/#52.1646,4.8272,16>

spaarzaam door de mens werd bezocht. De kans op archeologische vindplaatsen uit de perioden voorafgaand aan de Late Middeleeuwen wordt daarom zeer klein geacht.

Vanaf de Late Middeleeuwen werd de veenmoerassen op grote schaal ontgonnen en in gebruik genomen voor de landbouw. De 'Voorwech', de voorloper van de huidige Simon van Capelweg, fungeerde hierbij als ontginningsas. Later werd het veen op grote schaal afgegraven ten behoeve van de turfwinning. Omdat ter plaatse van de ontginningsas de bewoning was geconcentreerd, bleef het veen in deze zone echter gespaard. Oude kaarten tonen aan dat reeds in het begin van de 19^e eeuw in het plangebied bebouwing, vermoedelijk een boerderij, aanwezig was.

Op grond van de historische ontwikkeling moet in het plangebied rekening worden gehouden met ontginningsporen alsook funderingsresten, die verband houden met de in het verleden aanwezige boerderij. Daarnaast moet rekening worden gehouden met de aanwezigheid van erfophogingen, afvalkuilen en vondstmateriaal, zoals bouw materiaal (baksteen en puin) en fragmenten van gebruiksvoorwerpen (aardewerk en glas). Bij de aanleg van een kelder in het oostelijk deel van het plangebied en sloop en nieuwbouw in het oostelijk deel van het plangebied is het aannemelijk dat delen van de vindplaats zijn vernietigd.

De beantwoording van de overige onderzoeksvragen is als volgt:

- *Is het plangebied voldoende onderzocht en zo nee, welke vorm van nader archeologisch onderzoek kan worden geadviseerd?*

Op grond van de historische ontwikkeling moet in het plangebied rekening worden gehouden met resten, die verband houden met een in het verleden aanwezige boerderij. Om de kans op de aanwezigheid van archeologische resten te bepalen is vooral het verwerven van inzicht in de bodemopbouw en de mate van intactheid van belang. Daarom is een Inventariserend Veldonderzoek in de vorm van een verkennend booronderzoek uitgevoerd (zie hoofdstuk 3).

3 Inventariserend Veldonderzoek (IVO-O)

3.1 Plan van Aanpak

3.1.1 Inleiding

Het doel van het inventariserende veldonderzoek is het aanvullen en toetsen van de op basis van het bureauonderzoek opgestelde gespecificeerde verwachting, zoals deze is geformuleerd in par. 2.4. Op 2 november 2015 werd een Plan van Aanpak opgesteld, waarin de werkwijze van het onderzoek werd vastgelegd.

In lijn met de conclusie naar aanleiding van de gespecificeerde verwachting (par. 2.4) is gekozen voor een verkennend/karterend booronderzoek. Met het verkennende booronderzoek zal de bodemopbouw en de mate van intactheid daarvan bepaald worden. Het leidt tot beantwoording van de volgende onderzoeksvragen:

- Wat is de geo(morfo)logische en bodemkundige opbouw van de ondergrond in het plangebied?
- In hoeverre is deze opbouw nog intact?
- Bevinden zich archeologisch relevante afzettingen in het plangebied?
- Zo ja, op welke diepte ten opzichte van het maaiveld en het NAP?
- Alhoewel niet het doel van een verkennend booronderzoek, zijn er desondanks toch archeologische indicatoren aangetroffen?
 - Zo ja:
 - Op welke diepte ten opzichte van het maaiveld en het NAP zijn deze archeologische indicatoren aangetroffen?
 - Wat is de horizontaal ruimtelijke spreiding van deze archeologische indicatoren?
 - Wat is de aard en ouderdom van deze indicatoren?
- In welk opzicht kan op basis van het veldonderzoek de archeologische verwachting worden bijgesteld?

- In hoeverre worden de (mogelijk aanwezige) archeologische waarden bedreigd door toekomstige planontwikkeling?
- Is het plangebied voldoende onderzocht en zo nee, welke vorm van nader archeologisch onderzoek kan worden geadviseerd?

3.1.2 Uitvoeringsplan veldwerkzaamheden

Voor het beantwoorden van de in par. 3.1.1 genoemde onderzoeksvragen is de volgende onderzoeksmethode toegepast:

Aantal boringen:	5
Boorgrid:	evenredig verspreid over het plangebied
Diepte boringen:	tot tenminste 50 cm in het onverstoorde veen
Boormethode:	Edelman met diameter 7 cm en guts met diameter 3 cm (handmatig)
Bemonstering:	versnijden en/of verbrokkelen

De bodemtextuur en archeologische indicatoren worden beschreven volgens SBB 5.1 van het NITG-TNO waarin ondermeer de standaard classificatie van bodemmonsters volgens NEN5104 wordt gehanteerd.⁴² De X- en Y-coördinaten worden bepaald aan de hand van de lokale topografie en ingemeten met een GPS met een nauwkeurigheid van 2 m. De hoogte van het maaiveld ter plaatse van de boringen is bepaald aan de hand van AHN-beelden.

3.1.3 Monsternameplan

Hoewel een verkennend booronderzoek niet als primair doel het opsporen van archeologische vindplaatsen en indicatoren heeft, zullen eventuele relevante archeologische vondsten wel worden verzameld en indien mogelijk globaal worden gedetermineerd. Ook voor het onderzoek relevante bodemlagen zullen worden bemonsterd.

3.2 Resultaten Inventariserend Veldonderzoek (IVO-O)

3.2.1 Veldinspectie

Het plangebied is vrijwel geheel verhard. De verharding bestaat uit vloeren en funderingen van de recent gesloopte bebouwing. In het oostelijk deel bevindt zich een ingegraven kelder. In het zuidwestelijk deel is een smalle strook met klinkerbestrating aanwezig.

Als gevolg van de aanwezigheid van verharding waren de mogelijkheden om handmatig boringen te zetten zeer beperkt. Daarom is één boring komen te vervallen. Drie boringen zijn doorgezet tot in de natuurlijke ondergrond. Bij één boring is in de bovengrond gestuit op ondoordringbaar puin.

3.2.2 Lithologische beschrijving en interpretatie

De locatie van de boringen is weergegeven in afb. 11. De boorgegevens worden gepresenteerd in bijlage 1.

Uit het booronderzoek blijkt dat de natuurlijke ondergrond uit mineraalarm veen bestaat. Volgens de huidige lithostratigrafische indeling⁴³ wordt dit gerekend tot het Hollandveen Laagpakket binnen de Formatie van Nieuwkoop. Het veen is voornamelijk samengesteld uit bos- en rietveen, hetgeen duidt op relatief voedselrijke (eutrofe) omstandigheden. Aangezien de basis van het veen niet is bereikt, de minimaal dikte van het onverstoorde veenpakket bedraagt 220 cm.

Het onverstoorde mineraalarme veen gaat vanaf 200 à 160 cm –mv (circa 2,9 – 2,5 m – NAP) naar boven toe over in veraard, donkergrijsbruin of donkergrijs zwart veen met een dikte van 90 cm. Dit veen is relatief compact. Het onderscheidt zich verder van het onderliggende veen door het voorkomen van zandkorrels, kleibrokken en puinresten. Op grond van de samenstelling wordt het bovenste veenpakket geïnterpreteerd als antropogeen bewerkt.

⁴² Bosch 2005; Nederlands Normalisatie-Instituut 1989.

⁴³ TNO 2011.

De bovenste 60 cm van het boorprofielen worden gevormd door ophoogzand, puin en een betonvloer.

Samenvattend kan gesteld worden dat in het plangebied sprake is van een antropogeen bewerkt veenpakket. Hierin moet rekening worden gehouden met ontginningssporen alsook sporen en vondsten die verband houden met de boerderij die in het plangebied heeft gestaan. Ter plaatse van de huidige funderingen en kelder worden vanwege de diepte ervan evenwel geen intacte resten meer verwacht.

3.3 Conclusies

De in paragraaf 3.1.1 gestelde onderzoeksvragen kunnen op basis van de bereikte resultaten als volgt worden beantwoord:

- *Wat is de geo(morfo)logische en bodemkundige opbouw van de ondergrond in het plangebied?*
De natuurlijke ondergrond van het plangebied bestaat uit mineraalarm bos- en rietveen (Hollandveen Laagpakket binnen de Formatie van Nieuwkoop).
- *In hoeverre is deze opbouw nog intact?*
De bovenste 90 cm van het veenpakket is veraard en wordt gekenmerkt door het voorkomen van zandkorrels, kleibrokken en puinresten. Dit duidt op antropogene bewerking.
- *Bevinden zich archeologisch relevante afzettingen in het plangebied?*
Het bovenste deel van het veen wordt als archeologisch relevant beschouwd.
- *Zo ja, op welke diepte ten opzichte van het maaiveld en het NAP?*
De basis van dit niveau bevindt zich op 200 à 160 cm –mv (circa 2,9 – 2,5 m – NAP), de top van dit niveau bevindt zich op 125 à 60 cm –mv (circa 2,15 – 1,50 m – NAP).
- *Alhoewel niet het doel van een verkennend booronderzoek, zijn er desondanks toch archeologische indicatoren aangetroffen?*
In het plangebied zijn geen eenduidige archeologische indicatoren aangetroffen.

 Zo ja:
 - *Op welke diepte ten opzichte van het maaiveld en het NAP zijn deze archeologische indicatoren aangetroffen?*
n.v.t.
 - *Wat is de horizontaal ruimtelijke spreiding van deze archeologische indicatoren?*
n.v.t.
 - *Wat is de aard en ouderdom van deze indicatoren?*
n.v.t.
- *In welk opzicht kan op basis van het veldonderzoek de archeologische verwachting worden bijgesteld?*
Met uitzondering van de terreindelen waar zich de ingegraven kelder en (sub)recente funderingen bevinden, dient de archeologische verwachting te worden gehandhaafd.
- *In hoeverre worden de (mogelijk aanwezige) archeologische waarden bedreigd door toekomstige planontwikkeling?*
Uit het bureauonderzoek komt naar voren dat de locatie een bewoningsgeschiedenis van tenminste twee eeuwen kent. Op basis van de tijdens het booronderzoek vastgestelde bodemopbouw moet worden aangenomen dat delen van de vindplaats nog intact zijn. Het verwijderen van de oude funderingen en de aanleg van funderingssleuven voor de nieuwbouw zal weliswaar gepaard gaan met een vrij beperkte bodemverstoring, maar zal wel leiden tot (verdere) aantasting van de vindplaats.
- *Is het plangebied voldoende onderzocht en zo nee, welke vorm van nader archeologisch onderzoek kan worden geadviseerd?*

Geadviseerd wordt om de aanleg van funderings sleuven in een archeologische begeleiding te voorzien.

4 Aanbeveling

Het verwijderen van de oude funderingen en de aanleg van funderings sleuven voor de nieuwbouw zal weliswaar gepaard gaan met een vrij beperkte bodemverstoring, maar zal wel leiden tot (verdere) aantasting van de vindplaats. Om van deze vindplaats de gegevens te kunnen documenteren en het materiaal veilig te stellen, adviseert ADC ArcheoProjecten om in het plangebied tijdens de grondzaamheden in een archeologische begeleiding te voorzien, om daarmee informatie te behouden die van belang is voor kennisvorming over het verleden. De archeologische begeleiding dient hetzelfde doel als een opgraving (AB/Opgraven). Dit betekent dat bij de civiele werkzaamheden aangetroffen vondsten of archeologische sporen worden geregistreerd en, in zover de werkzaamheden dat toelaten, worden gedocumenteerd. De exacte invulling van de werkzaamheden dient te worden vastgelegd in een door de bevoegde overheid goed te keuren Programma van Eisen (PvE).

Wij wijzen u erop dat de bevoegde overheid op basis van dit rapport een selectiebesluit neemt. De mogelijkheid bestaat dat dit selectiebesluit afwijkt van het door ons opgestelde advies.

Literatuur

- Berendsen, H.J.A.**, 2008: *Landschappelijk Nederland*. Assen.
- Bosch, J.H.A.**, 2005: *Archeologische Standaard Boorbeschrijvingsmethode, Versie 5.2*. Utrecht (TNO-rapport NITG 05-043-A).
- Bureau Militaire Verkenningen**, 1874, 1881, 1894, 1900 en 1923: *Nieuwkoop, blad 424, 1:25.000*.
- Bureau Militaire Verkenningen**, 1874, 1881, 1894, 1900 en 1923: *Nieuwkoop, blad 424, 1:25.000*.
- Dijk, K.M. van**, concept: *Archeologisch bureauonderzoek Voorweg Noorden*. Buro de Brug rapport B15-238. Amsterdam.
- Kadaster**, 1949, 1959, 1969, 1981, 1988 en 1992: *Topografische Kaart van Nederland 1:25 000, blad 31B Aalsmeer / Mijdrecht / Uithoorn*. Emmen.
- Keuning, M.**, 2015: *Verkennd bodemonderzoek Simon van Capelweg 109 te Noorden*. Grondslag rapport project 24458. Kamerik.
- Normalisatie-Instituut, Nederlands**, 1989: *Geotechniek, classificatie van onverharde grondmonsters NEN 5104*. Delft.
- Rodi de Loo, H.E.W.**, 1849: *Topografische Militaire Kaart (veldminuut) Bodegrave*.
- SIKB**, 2013: *Kwaliteitsnorm Nederlandse Archeologie (KNA) Landbodems*. Gouda.
- Stichting voor Bodemkartering**, 1969a: *Bodemkaart van Nederland schaal 1:50.000. Kaartblad 31 West Utrecht*. Wageningen.
- Stichting voor Bodemkartering**, 1969b: *Bodemkaart van Nederland 1:50.000. Toelichting bij de kaartblad 31 West Utrecht*. Wageningen.
- Stichting voor Bodemkartering & Rijks Geologische Dienst**, 1975: *Geomorfologische Kaart van Nederland schaal 1:50.000. Kaartblad 31 Utrecht*. Wageningen/Haarlem.
- TNO**, 2006: *Geologische overzichtskaart van Nederland 1:600.000*. Utrecht.
- TNO**, 2011: *Lithostratigrafische Nomenclator van de Ondiepe Ondergrond, versie 2011*.

Geraadpleegde websites

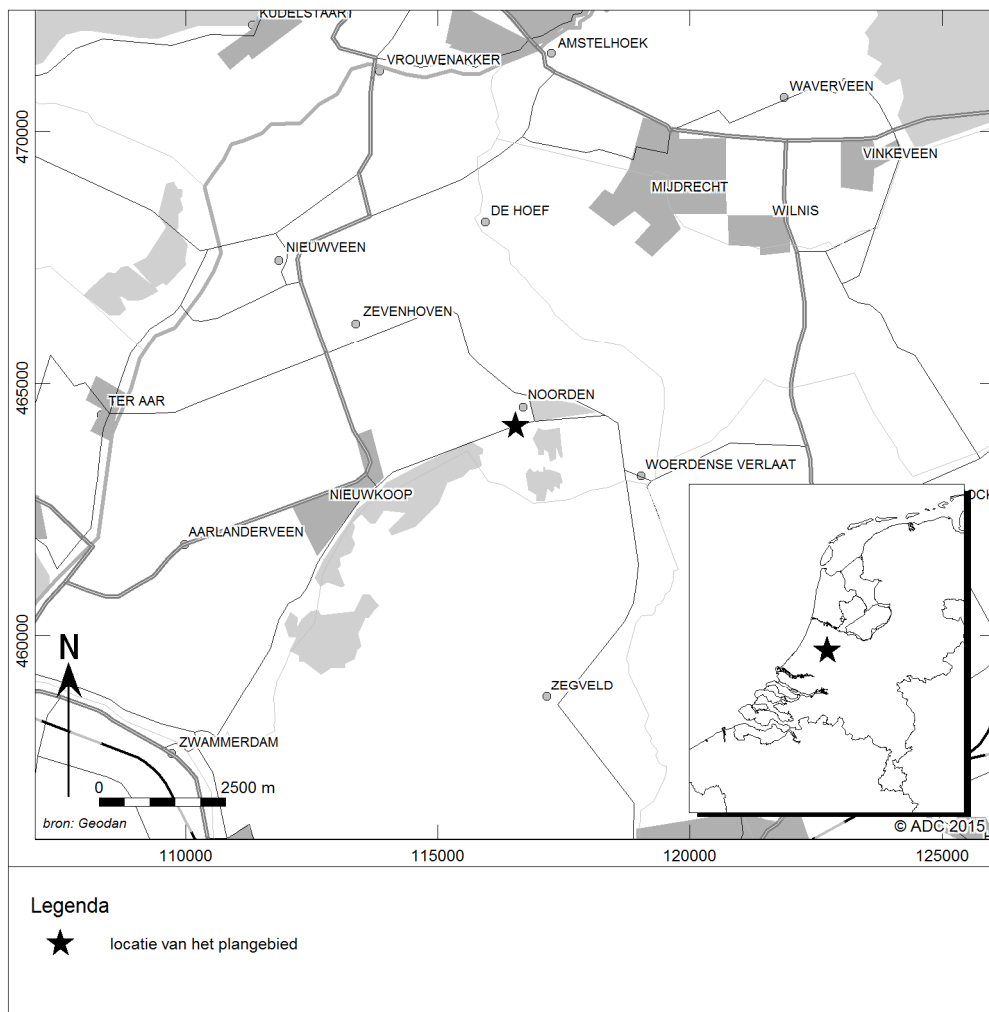
- <http://code.waag.org/buildings/#52.1646,4.8272,16>
- http://decentrale.regelgeving.overheid.nl/cvdr/xhtmloutput/historie/Nieuwkoop/106173/106173_1.html
- <https://easy.dans.knaw.nl>
- <http://www.ahn.nl/pagina/viewer.html>
- <http://www.gahetna.nl>
- http://www.ruimtelijkeplannen.nl/documents/NL.IMRO.0569.bpNOWVVnowovervrak-va01/t_NL.IMRO.0569.bpNOWVVnowovervrak-va01_index.pdf
- <http://www.watwaswaar.nl>

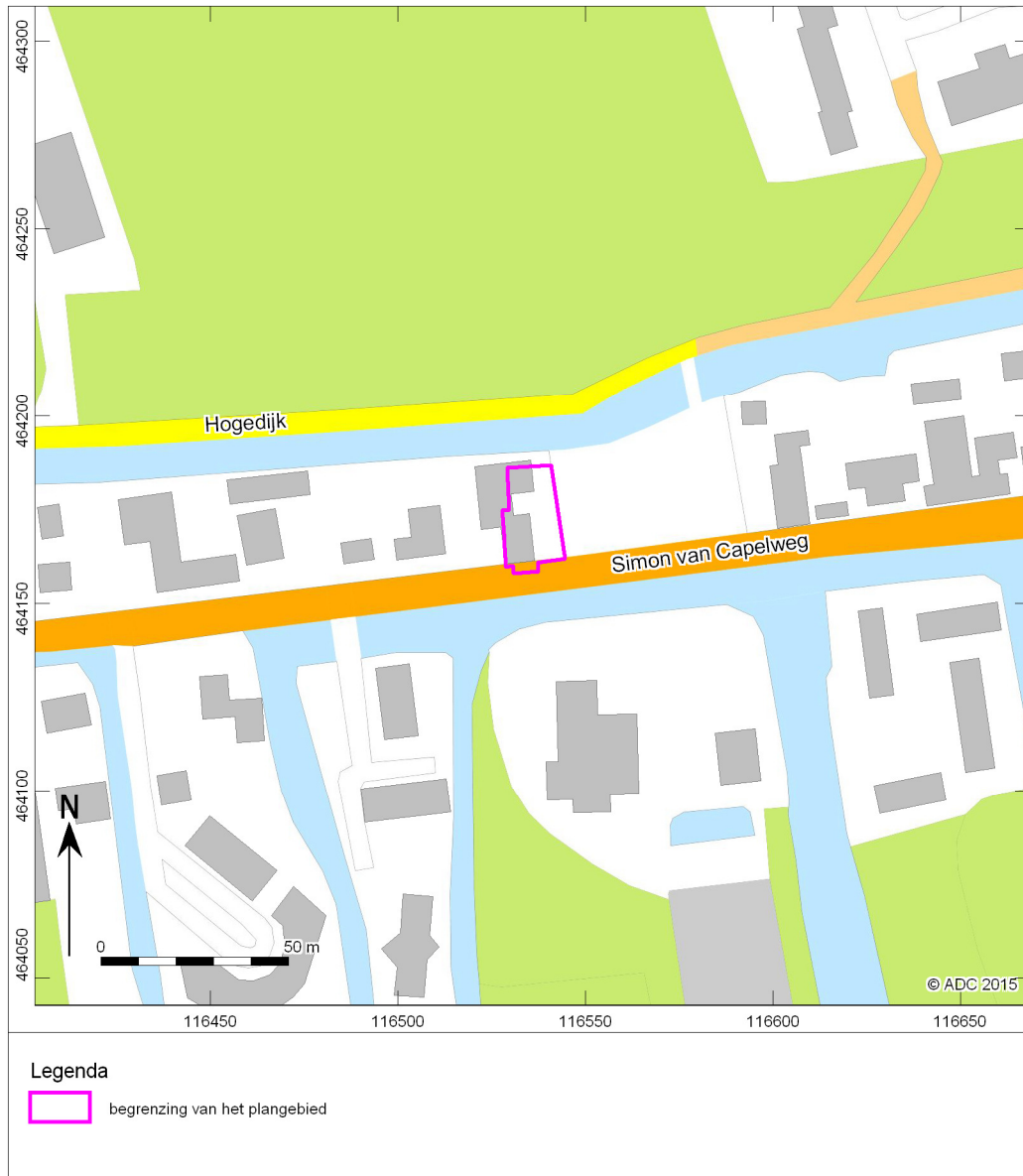
Lijst van afbeeldingen en tabellen

- Afb. 1 Locatie van het plangebied
- Afb. 2 Detailkaart van het plangebied
- Afb. 3 Foto van het plangebied in noordwestelijke richting
- Afb. 4 Definitief ontwerp van de nieuwbouw (doorsnede en begane grond)
- Afb. 5 Cultuurhistorische Hoofdstructuur Zuid-Holland en ARCHIS-meldingen
- Afb. 6 Globale ligging van het plangebied op een uitsnede van de kaart van J.P. Dou (1631)
- Afb. 7 Globale ligging van het plangebied op de kaart van M. Bolstra (1746)
- Afb. 8 Globale ligging van het plangebied op de kaart van J de Sauvage (1788)
- Afb. 9 Globale begrenzing van het plangebied op het minuutplan van de gemeente Nieuwkoop
- Afb. 10 Plangebied geprojecteerd op de Bonnekaart van 1923
- Afb. 11 Boorpuntenkaart

Tabel 1. Overzicht van de verschillende (pre)historische perioden.

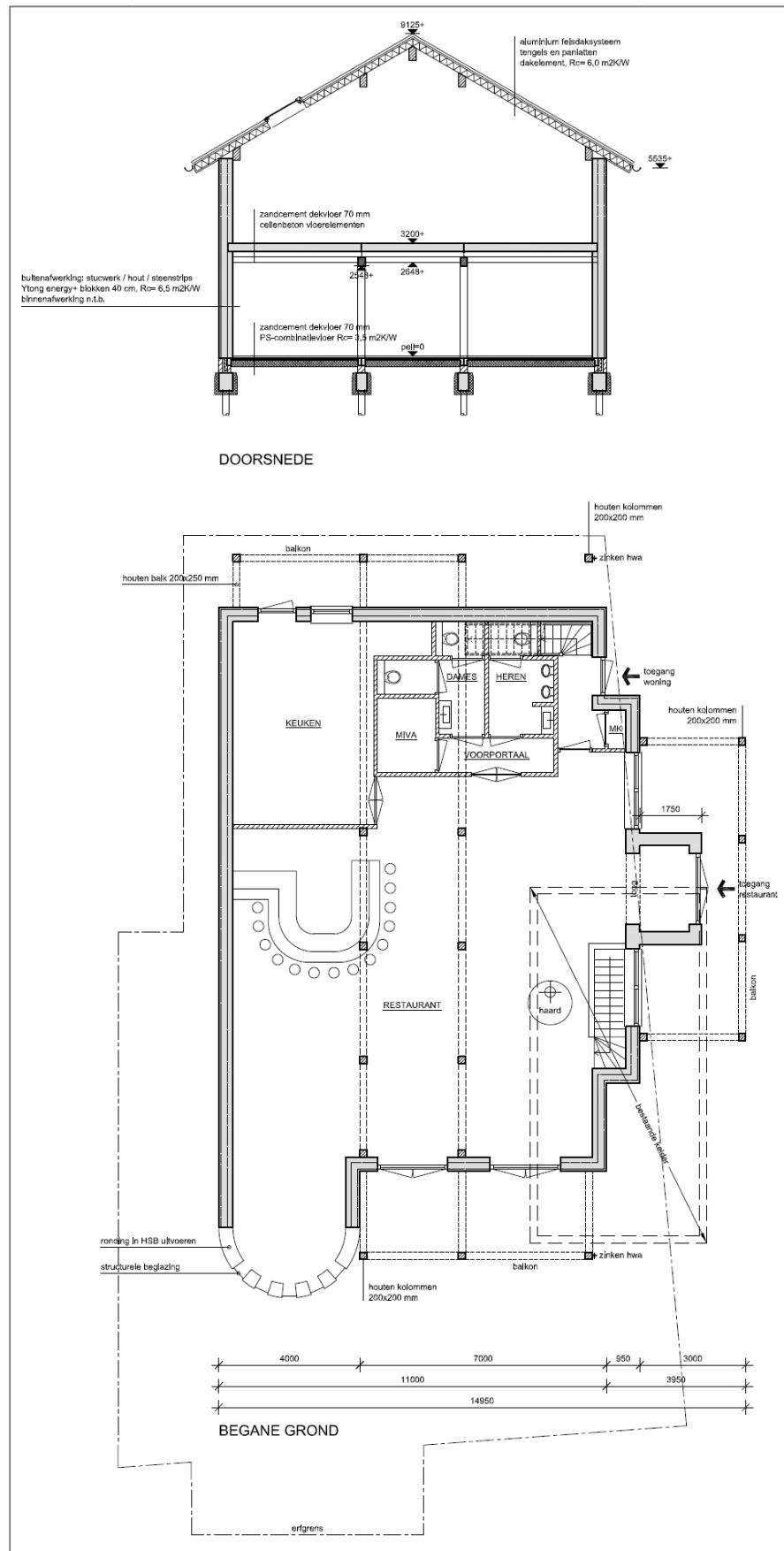
Afb. 1 Locatie van het plangebied

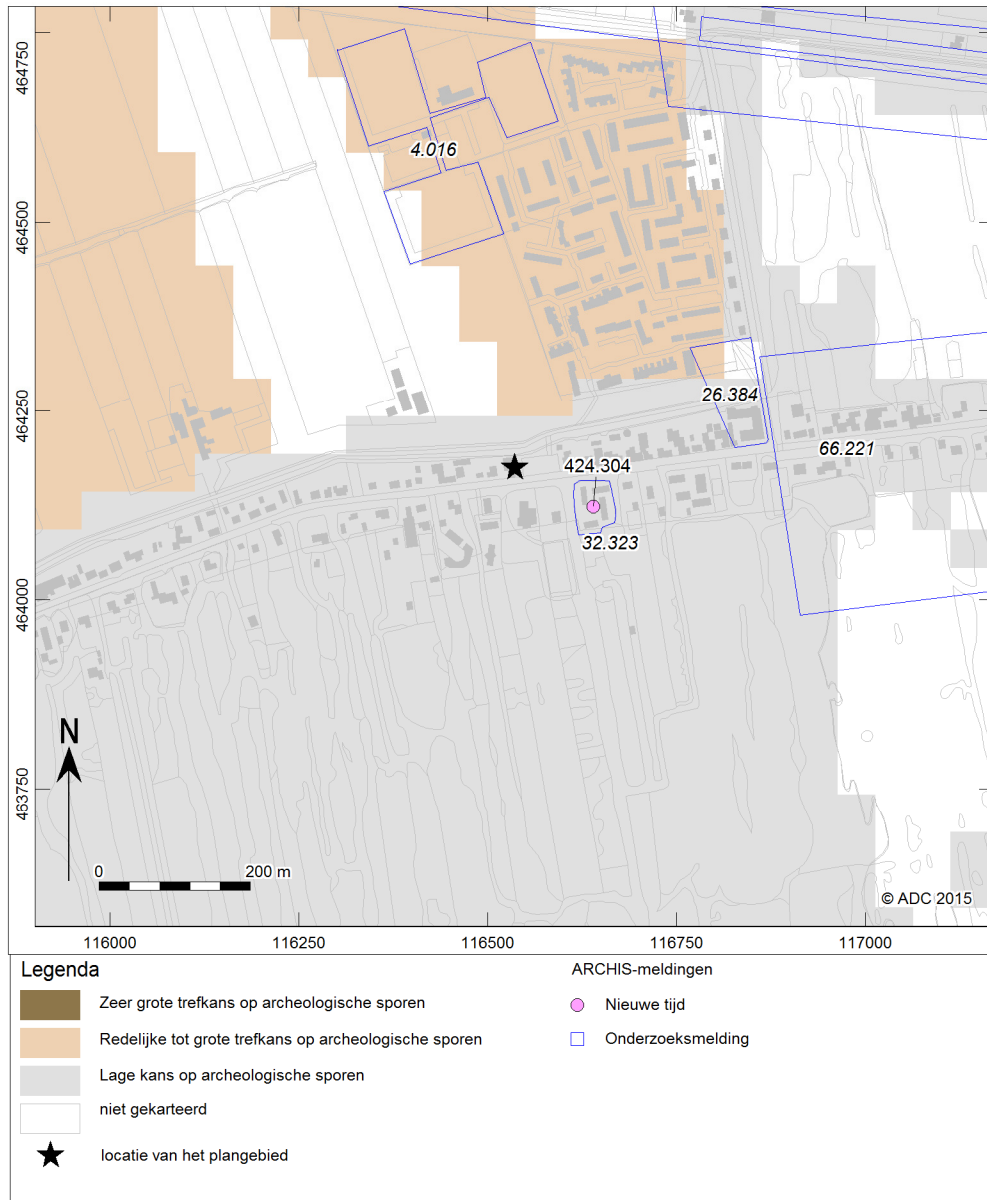
Afb. 2 Detailkaart van het plangebied

Afb. 3 Foto van het plangebied in noordwestelijke richting

Afb. 4 Definitief ontwerp van de nieuwbouw (doorsnede en begane grond)

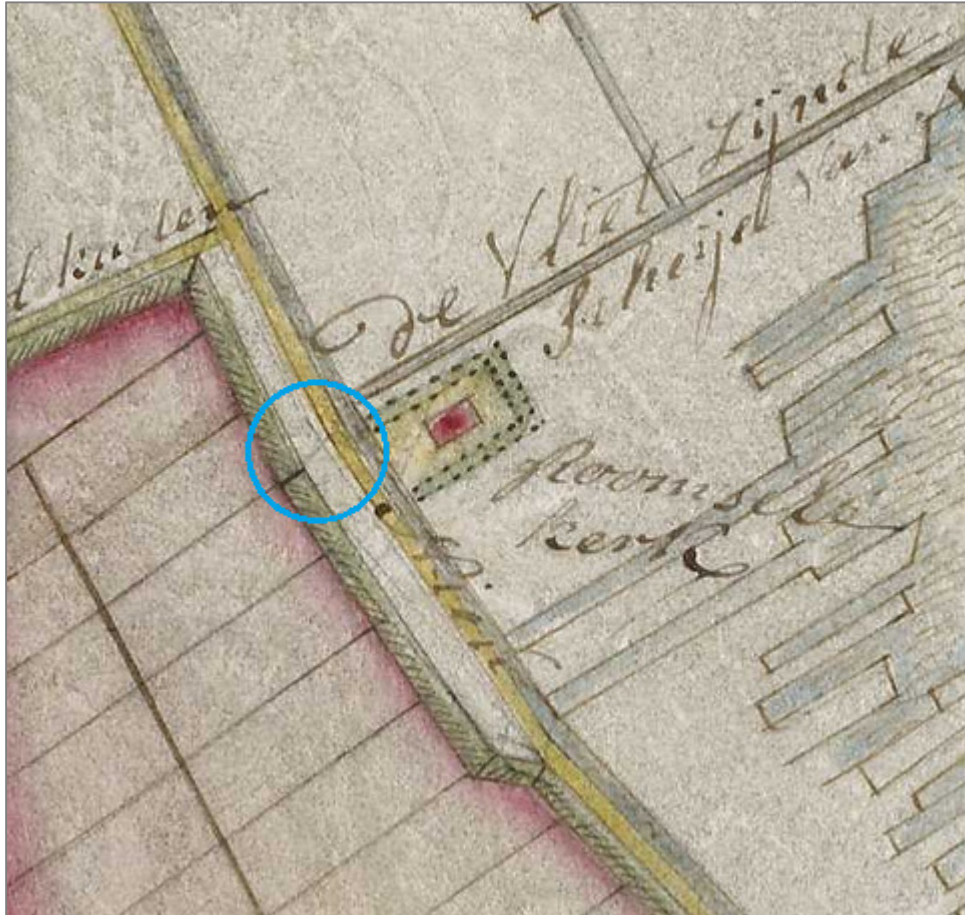
Afb. 5 Cultuurhistorische Hoofdstructuur Zuid-Holland en ARCHIS-meldingen

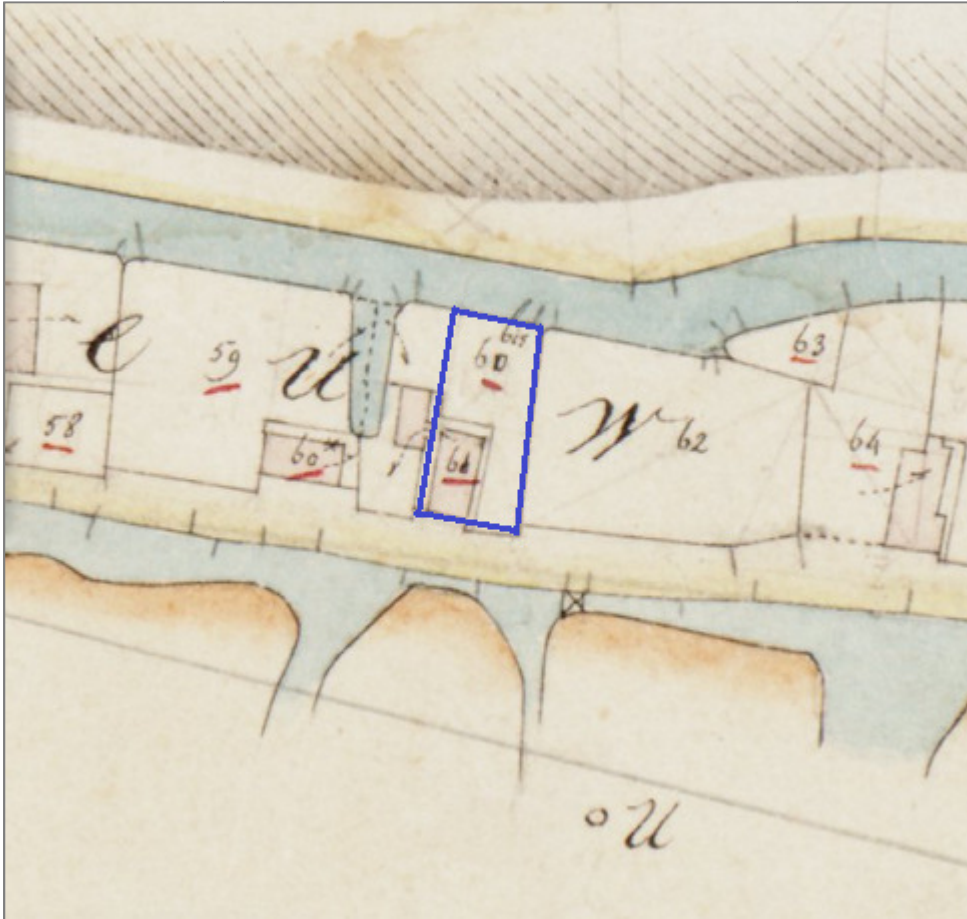
Afb. 6 Globale ligging van het plangebied op een uitsnede van de kaart van J.P. Dou (1631)

Afb. 7 Globale ligging van het plangebied op de kaart van M. Bolstra (1746)

Afb. 8 Globale ligging van het plangebied op de karat van J de Sauvage (1788)

Afb. 9 Globale begrenzing van het plangebied op het minuutplan van de gemeente Nieuwkoop

Afb. 10 Plangebied geprojecteerd op de Bonnekaart van 1923

Afb. 11 Boorpuntenkaart